

Stockholm den 29 oktober 2019

R-2019/1206

Till Infrastrukturdepartementet

I2019/01809/E

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 25 juni 2019 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak inget att erinra mot de förslag som utredningen lämnar i betänkandet. Advokatsamfundet motsätter sig dock att möjligheten att på förhand söka bindande besked om huruvida viss ledning omfattas av koncessionsplikt skulle tas bort. Advokatsamfundet anser även att ytterligare åtgärder för att förkorta handläggningstiden vid tillståndsprövningar, bl.a. vid koncessionsprövningar enligt ellagen, är påkallade.

Undantag från koncessionsplikten

Advokatsamfundet delar utredningens uppfattning att den nuvarande förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857) (IKN-förordningen) bör reformeras. IKN-förordningen är både onödigt snäv och bitvis oklart utformad. Advokatsamfundet välkomnar även att det i ellagen införs en bestämmelse varigenom nätmyndigheten (Ei) bemyndigas att i enskilda fall kunna ge dispens från koncessionsplikten om det föreligger särskilda skäl. Den praktiska nyttan av en sådan bestämmelse ter sig påtaglig bl.a. för att ge regelverket nödvändig flexibilitet i förhållande till den tekniska utvecklingen.

Advokatsamfundet anser dock *inte* att den nuvarande möjligheten att på förhand kunna söka bindande besked om huruvida en ledning omfattas av koncessionsplikt enligt ellagen (2 kap. 4 § andra stycket ellagen) bör tas bort, vilket föreslås i betänkandet (s. 96 f.). Advokatsamfundet uppfattar att det finns ett betydande praktiskt värde av en fortsatt möjlighet att kunna söka bindande förhandsbesked i denna fråga, t.ex. för en utländsk aktör som överväger en omfattande investering i ett projekt som involverar elnät. Frågan om legal säkerhet i frågan om undantag från koncessionskravet kan i vissa fall vara helt avgörande för om en sådan investering kommer till stånd eller inte. Rådande reglering sörjer således för en nödvändig förutsägbarhet för enskilda aktörer på elmarknaden och bör därför bibehållas.

Koncessionsbesluts rättskraft i förhållande till miljöbalken

Advokatsamfundet ser även positivt på att det i ellagen införs en s.k. exklusivitetsregel, som sammanfattningsvis innebär att linjekoncessionerade ledningar med en spänning om minst 130 kV inte ska kunna förbjudas med stöd av miljöbalken (betänkandet avsnitt 6.3 och 2 kap. 5 § b ellagen i författningsförslaget). Advokatsamfundet anser att den som äger och driver en elledning enligt allmänna rättssäkerhetsskäl normalt sett måste kunna förlita sig på den rätt som en lagakraftvunnen koncession att bygga och använda ledningen ger. Advokatsamfundet noterar här att det i samband med koncessionsprövningen även sker en miljöprövning enligt vissa bestämmelser i miljöbalken. Mot denna bakgrund anser Advokatsamfundet att det bör övervägas att inkludera även ledningar som omfattas av linjekoncession på lägre spänningsnivåer än 130 kV i den föreslagna exklusivitetsbestämmelsen.

När det gäller vilken typ av ingrepp som den föreslagna exklusivitetsregeln avser att hindra menar utredningen (s. 214) att åtgärder av förbudskaraktär hindras ”så länge dessa inte grundas i EU-rätt, såsom Natura 2000 och artskydd”. Advokatsamfundet konstaterar att EU-rättens bestämmelser om Natura 2000 och artskydd emellertid baseras på direktiv som i huvudsak implementerats genom bestämmelser i miljöbalken eller i förordningar/föreskrifter utfärdade med stöd av balken. Det undantag i fråga om EU-regler från exklusivitetsbestämmelsens räckvidd som utredningen tycks förutsätta, speglas inte heller i utredningens författningsförslag. Det förefaller således oklart vad utredningen syftar på i denna del. Advokatsamfundet anser att frågeställningen om exklusivitetsbestämmelsens räckvidd i förhållande till EU-rätten bör klargöras inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Handläggningstider för tillståndsprövningar

Enligt sitt uppdrag (dir. 2018:6) har utredningen bl.a. haft att se över regelverket för nätkoncessioner för att detta ska kunna förenklas och onödiga hinder för energiaktörer undvikas, med beaktande av övriga samhällsintressen. Advokatsamfundet anser att de ofta mycket långa handläggningstider som i dag präglar många svenska tillståndsprövningar – både enligt ellagen och miljöbalken – utgör ett mycket allvarligt problem såväl ur effektivitetssynpunkt som i ett rättssäkerhetsperspektiv. Advokatsamfundet anser att det på detta område krävs mer långtgående reformer än dem som utredningen presenterar i betänkandet, och vill i denna del ansluta sig till det särskilda yttrande som lämnats av de till utredningen förordnade experterna Bengt Johansson och Ronald Liljegren (s. 363 f.).

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander